

พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด Political Behavior by Democratic Way of the Citizens Roi Et Province

สนุก สิงห์มาตร *

พิกุล มีมานะ **

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง และคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่จริงในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สูตรการคำนวณของทาร์ยามานัน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling = SEM) ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the data- model fit) การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณา ค่าสถิติต่างๆ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลางานทางการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อองค์กรเมือง ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม (พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด) และ 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ แสดงถึงมีความกลมกลืนของสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน

คำสำคัญ : พฤติกรรมทางการเมือง วิถีประชาธิปไตย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง

Abstract

The purposes of this research were: 1) To study the level of political behavior by democratic way of the citizens of Roi Et province. 2) To study factors affecting the political behavior by democratic way of the citizens of Roi Et province. 3) To verify the Political behavior form equation. The research was divided into 2 phases. The first phase was the quantitative research on the level of political behavior,

* อาจารย์ผู้บรรยาย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

** นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

and the researchers also selected factors that affect the political behavior of the citizens of Roi Et in this phase. The sampling group was 400 Roi Et people that selected by using Taro Yamane Formula. The research instrument was the questionnaire and analyzed with multiple regression analysis. (MRA) and the structural equation modeling analysis (SEM). The second phase of the research was qualitatively verified the Political behavior form equation using the evaluating the data- model fit technique and the evaluating the data- model fit by statistical considerations.

The research yields the following results: 1) the level of political behavior by democratic way of the citizens of Roi Et province was at a high level. 2) After the consideration of the aspects, all independent variables (the democracy ideology, the democracy culture, the political instruction, the government providing, the public providing, the believe in politicians, and the believe in political parties) has a linear relationship with dependent variable (political behavior by democratic way of the citizens of Roi Et province.). 3) The political behavior model is consisted with the empirical evidence.

Keywords : Political Behavior, Factors Affecting the Political Behavior, Democratic Way

บทนำ

รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองซึ่งสะท้อนเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างชัดเจนที่ว่า มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งได้ มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 61) เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 115) เป็นต้น จนเกิดสภาวะที่เกิดความแตกต่างทางความคิดในด้านการเมืองและด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏพฤติกรรมทางการเมืองออกมาจนเกิดความขัดแย้งทางการเมือง ผ่านตัวแทนสี่เส้าในช่วงปี พ.ศ. 2552-2553 ที่เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยที่รุนแรง ทำให้ประเทศไทยต้องตกอยู่ความขัดแย้ง ทางความคิดในสังคมอย่างกว้างขวาง เกิดการไม่ยอมรับในการกระทำของผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มหรือพรรคพวกของตนเอง ทำให้เกิดการลุกขึ้นมาต่อต้านอำนาจรัฐหรือเรียกร้องทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด โดยเฉพาะที่สำคัญในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีนักต่อสู้ทางการเมืองเกิดขึ้นมากมาย ทุกฝ่ายพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมทางการเมือง ในส่วนที่เป็นประโยชน์ของตนเองทำให้ประเทศตกอยู่ในสภาวะที่ถดถอยทางการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไม่สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างที่ควรจะเป็น ปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมือง ระหว่างในเมืองกับชนบทล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550)

สำหรับประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดก็เช่นเดียวกัน มีพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมืองรวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่ได้แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ได้ให้ความสนใจการเมืองการปกครองหรือมีการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมาเด่นชัดเท่าใดนัก เนื่องจากมีความเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัวเกินไป แต่นับจากหลังปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา เมื่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีความรู้ มีความเข้าใจ

ในระบบการเมืองเพิ่มมากขึ้น ได้รับบรรณาธิปไตย ตลอดทั้งได้รับการตอบสนอง เอาใจใส่จากนักการเมือง องค์กรทางการเมือง ที่มาจากการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น ทำให้ประชาชนพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้หันมาสนใจ ในเรื่องการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น จากนั้นก็ได้เข้าไปมีส่วนในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองร่วมกับ ประชาชนในจังหวัดเดียวกันหรือเป็นแนวร่วมกับจังหวัดอื่น ๆ ด้วยเหตุที่ประชาชนได้รับบรรณาธิปไตยสูงสุดจากการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือที่เรียกอีกประการหนึ่งว่า “ประชาธิปไตยกินได้” (สนุก สิงห์มาตรและสัญญา เคนาภูมิ, 2558 : 93)

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะประชาชน พลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ว่ามีปัจจัยใดบ้าง ตลอดจนสร้างรูปแบบโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างไร การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาที่ได้นี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนและประเทศชาติ ต่อไปได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัด ร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมุ่งพรรณนาปรากฏการณ์ (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัด ร้อยเอ็ด และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวิธีดำเนินการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัด ร้อยเอ็ด ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัย อยู่จริงในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,037,982 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา วันอาทิตย์ที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีภูมิลำเนาและอาศัย อยู่จริงในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ปี พ.ศ. 2559 โดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ จำนวน 400 คน (Yamane, Taro., 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดระดับความคิดเห็น/พฤติกรรมตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 85)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน และวิธีการ ดังนี้

- 3.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเพียงพอต่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 ขออนุญาตจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยแนบพร้อมกับแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- 3.3 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด
- 3.4 ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวน และร้อยละ (Percentage)
- 4.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
- 4.3 วิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง โดยใช้ Structural Equation Modeling = SEM (สำราญ มีแจ้ง, 2557: 31)

ระยะที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 นี้เป็นการศึกษาเพื่อประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the data- model fit) และการปรับแก้รูปแบบที่ไม่กลมกลืน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าสถิติต่าง ๆ ในผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติเหล่านี้ใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่หรือแนะนำว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลอย่างไร ซึ่งกรณีโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลต้องปฏิเสธโมเดลองค์ประกอบตามสมมติฐาน หรืออาจใช้ค่าสถิติที่เข้ามากับการวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลหรือปรับโมเดลใหม่ ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้พิจารณาหรือตัดสินใจในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (เสรี ชัดรัมย์, 2547 : 24-31) ได้แก่

1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi - square statistics) เป็นสถิติที่ทดสอบสมมติฐานเป็นกลางว่า เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากรมีค่าเท่ากัน ดังนั้น ถ้าผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ารูปแบบไม่มีความกลมกลืน ค่าสถิติไค-สแควร์ มีจุดอ่อน คือ ไม่อิสระจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ผลการทดสอบจะออกมามีนัยสำคัญได้ง่าย และถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กไป (น้อยกว่า 100) จะมีค่าสูงไปหรือได้ค่าที่มีความเชื่อถือน้อยลง (Byrne, 1994)

2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน RMSEA (Root mean square error of approximation : RMSEA) ค่า RMSEA เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ ความแปรปรวนร่วมของประชากร ดังนั้นรูปแบบที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ไม่ควรมีค่า RMSEA เข้าใกล้ศูนย์ โดยถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า

รูปแบบกลมกลืนดีมากถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.05-0.08 แสดงว่า รูปแบบกลมกลืนในระดับดีพอสมควร ถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.08-0.10 แสดงว่ารูปแบบมีความกลมกลืนปานกลาง

3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Critical N : CN) เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับผลการทดสอบความกลมกลืนได้ โดยกฎแห่งความชัดเจน (rule of thumb) ซึ่งให้เห็นว่ารูปแบบจะเป็นตัวแทนที่ดีพอสำหรับข้อมูลควรมีค่า CN มากกว่า 200 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000 : 88)

4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน SRMR (Standardized root mean square residual) เป็นค่าเฉลี่ยของเศษที่เหลือจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนรวมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าที่ประมาณจากค่าพารามิเตอร์ ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ารูปแบบกลมกลืนในระดับที่ยอมรับได้

5) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness – of – fit index) คำนวณได้จากอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากรูปแบบก่อนปรับและหลังปรับรูปแบบ กับฟังก์ชัน ความกลมกลืนก่อนปรับรูปแบบ ค่าดัชนี GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่ารูปแบบ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

6) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน AGFI (Adjusted goodness – of –fit index) เป็นดัชนีที่ปรับแก้อิทธิพลของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ดัชนี GFI เป็นฐานในการคำนวณ ค่าดัชนี AGFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่า รูปแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

สรุปผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 อายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 ส่วนอาชีพของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลพฤติกรรมทางการเมือง ทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ตาราง 1 ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมทางการเมืองโดยรวมและรายด้าน	ระดับพฤติกรรม		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
ด้านที่ 1 การสังเกตการณ์ทางการเมือง	3.62	0.51	มาก
ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.62	0.67	มาก
ด้านที่ 3 การเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง	2.90	0.46	ปานกลาง
รวม	3.38	0.47	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.38 S.D. = 0.47) เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสังเกตการณ์

ทางการเมือง (\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.51) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.67) และด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง (\bar{X} = 2.90, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติทางการวิจัยทำการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปร โดยใช้ Multiple Linear Regression และเลือกวิธีแบบ Enter ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ลำดับตัวแปรพยากรณ์ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	S. E.	β			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.198	.142		1.394	.164		
ความสนใจทางการเมือง	.072	.039	.077	1.852	.065	.405	2.468
ทัศนคติที่ดีต่อการเมือง	.090	.058	.081	1.543	.124	.251	3.984
อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	.187	.056	.173	3.320	.001*	.254	3.934
วัฒนธรรมการเมือง	.088	.040	.084	2.237	.026*	.488	2.048
การกล่อมเกลาทางการเมือง	.092	.048	.083	1.892	.059*	.360	2.774
การส่งเสริมจากภาครัฐ	.323	.057	.287	5.644	.000*	.267	3.743
การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม	.161	.045	.155	3.584	.000*	.371	2.696
ความศรัทธาต่อนักการเมือง	.214	.055	.210	3.901	.000*	.239	4.187
ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง	.232	.051	.243	4.515	.000*	.239	4.192
ความกังวลทางการเมือง	.026	.045	.024	.582	.561	.414	2.416

$SE_{est} = \pm 0.39341$

$R = 0.855$; $R^2 = 0.731$; $Adj. R^2 = 0.724$; $F = 105.465$; $p\text{-value} = 0.001$

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า 1) ข้อมูลที่ 1 การตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบดังนี้ ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.2 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่า ค่า VIF มีค่าตั้งแต่ 0.248-4.192 และ ค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.239 ซึ่งไม่ต่ำกว่า 0.2 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันระดับสูง (ไม่เกิด Multicollinearity) 2) ข้อมูลที่ 2 การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ F-test (ANOVA) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกลาทางการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อนักการเมือง ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม (พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด) ($F = 16.267$; $p\text{-Value} = 0.001$) 3) ข้อมูลที่ 3 ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ

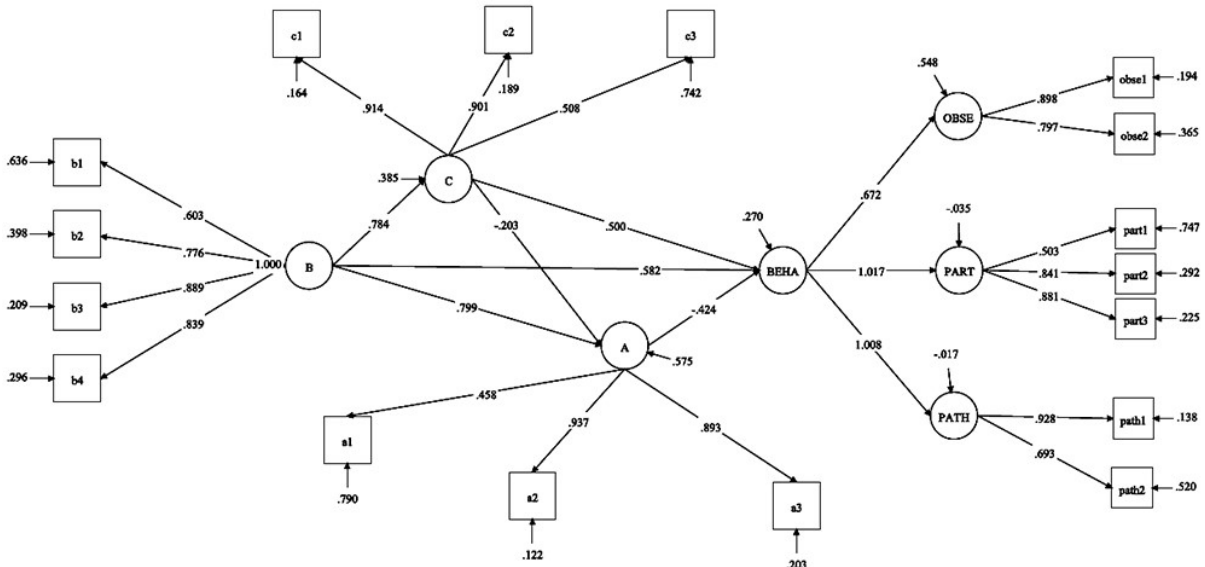
ปัจจัยที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง โดยรวม ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.855 และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 73.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.393

ตอนที่ 4 การตรวจสอบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) พบว่าการทดสอบโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป M-plus ดังตาราง 3

ตาราง 3 การกำหนดรหัสตัวแปรสำหรับการทดสอบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตัวแปร	ประเภทตัวแปร	รหัส
ปัจจัยด้านจิตวิทยา	Interval Scale	A
ความสนใจทางการเมือง	Interval Scale	A1
ทัศนคติที่ดีต่อการเมือง	Interval Scale	A2
อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	Interval Scale	A3
ปัจจัยบรรยากาศทางการเมือง	Interval Scale	B
วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย	Interval Scale	B1
การกล่อมเกลาทางการเมือง	Interval Scale	B2
การส่งเสริมจากภาครัฐ	Interval Scale	B3
การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม	Interval Scale	B4
ปัจจัยแรงดึงดูดทางการเมือง	Interval Scale	C
ความศรัทธาต่อนักการเมือง	Interval Scale	C1
ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง	Interval Scale	C2
ความกังวลทางการเมือง	Interval Scale	C3
พฤติกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	Interval Scale	BEHA
การสังเกตการณ์ทางการเมือง	Interval Scale	OBSE
การติดตามข่าวสารทางการเมือง	Interval Scale	OBSE1
การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	Interval Scale	OBSE2
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	Interval Scale	PART
การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	Interval Scale	PART1
การเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง	Interval Scale	PART2
การติดต่อกับนักการเมือง	Interval Scale	PART3
การเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง	Interval Scale	PATH
การชุมนุมทางการเมือง	Interval Scale	PATH1
การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	Interval Scale	PATH2

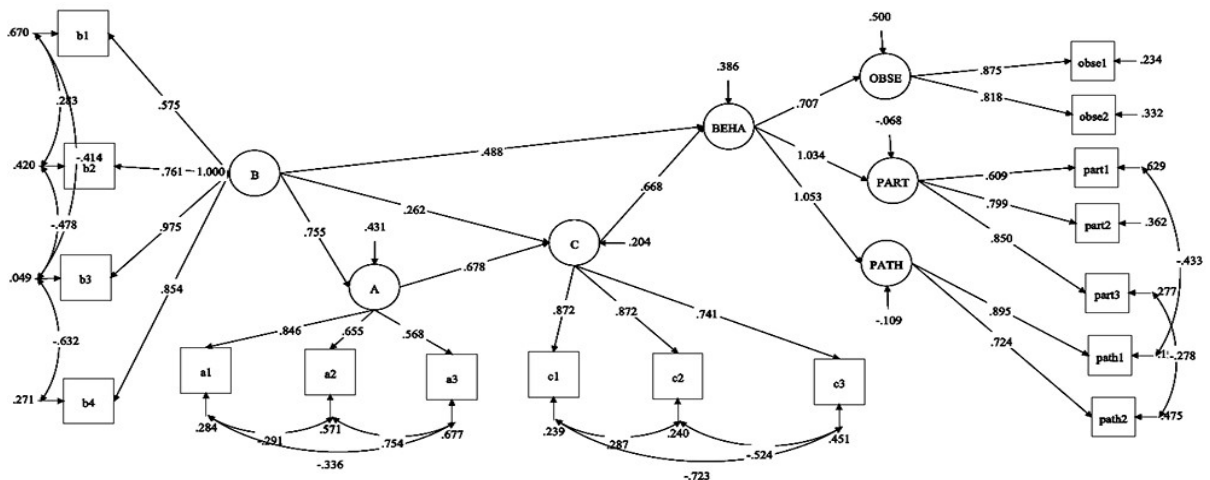
จากผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยข้างต้น สามารถเขียนเป็นสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังภาพประกอบ 1

Chi-square = 1661.178, df = 110, $\chi^2/df = 15.101$, P = 0.000, CFI = 0.741, TLI = 0.680, SRMR = 0.195, RMSEA = 0.188 *P< 0.07

ภาพประกอบ 1 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากภาพประกอบ 1 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม พบว่า การทดสอบไควสแควร์ (Chi-square) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (P = 0.0000 ; < 0.05) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ CFI = 0.741, TLI = 0.680, ยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี SRMR = 0.195, RMSEA = 0.188 ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้จากกรอบแนวคิดในการวิจัยยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับเปลี่ยนโมเดลในภาพประกอบ 2

Chi-square = 230.212, df = 96, $\chi^2/df = 2.398$, P = 0.000, CFI = 0.920, TLI = 0.957, SRMR = 0.004, RMSEA = 0.039 *P<0.07

ภาพประกอบ 2 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากภาพประกอบ 2 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวม พบว่าการทดสอบ ไคร์สแควร์ (Chi-square) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P = 0.0000$; < 0.05) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณา ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัวได้แก่ CFI = 0.920, TLI = 0.957, ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี SRMR = 0.004, RMSEA = 0.039 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้จาก กรอบแนวคิดในการวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของสมการโครงสร้างความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับโมเดล)

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าที่วิเคราะห์ได้
Chi-square	$P \geq 0.05$	230.212
χ^2/df	น้อยกว่า 2 ไม่เกิน 5	2.398
CFI	≥ 0.90	0.920
TLI	≥ 0.90	0.957
SRMR	< 0.05	0.004
RMSEA	< 0.05	0.032

จากตาราง 5 พบว่า ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ แสดงถึงมีความกลมกลืนของสมการโครงสร้าง ความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้อง กลมกลืนกัน

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้พบ ประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสังเกตการณ์ทางการเมือง และด้านกรมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง และเมื่อ เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสังเกตการณ์ทางการเมือง รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553 : 330) ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตาม ข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทากิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประชาชนเลือกที่จะเฝ้าดูสถานการณ์หรือคอยสังเกตดูสถานการณ์ทางการเมือง และเลือกที่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ หรือเข้าไปเป็นหุ้นส่วนพัวพันกับทางการเมืองมากนัก หากกิจกรรม ทางการเมืองนั้นไม่ได้รับการบังคับโดยกฎหมาย แต่จากผลของสถิติที่ไม่แตกต่างกันมาแสดงให้เห็นว่าหากมีโอกาสได้เข้าไป

มีส่วนร่วมหรือมีกิจกรรม ประชาชนชาวจังหวัดร้อยเอ็ดก็พร้อมที่จะเข้าร่วมแสดงพฤติกรรมทางการเมืองได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวภา ประคองศิลป์ และคณะ (2554 : 214) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผลการศึกษา พบว่าวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้บริหารสถานศึกษา/คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา/คณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเชิงนโยบายของโรงเรียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด จากตัวแปรอิสระ 10 ตัว พบว่ามีตัวแปรอิสระจำนวน 7 ตัว เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมจากภาครัฐ ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง ความศรัทธาต่อนักการเมือง การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยและการกล่อมเกลาทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม แสดงให้เห็นว่าพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดมีพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ มาจากปัจจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมจากภาครัฐเป็นลำดับแรก ดังนั้น รัฐจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย รองลงมา คือ ความศรัทธาต่อพรรคการเมืองและความศรัทธาต่อนักการเมือง ในส่วนนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พลเมืองได้มีการแสดงพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี ดังนั้น พรรคการเมืองและนักการเมืองต้องเป็นผู้ที่จะช่วยส่งเสริม เป็นแบบอย่างให้ประชาชนให้ออกมาแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในอีกส่วนหนึ่งด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิภัทร์ เสรีรังสรรค์ และยุทธพร อิศรชัย (2555 : 305) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลงานของสภาพพัฒนาการเมือง มีข้อเสนอแนะไว้ว่า บทบาทอำนาจหน้าที่ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมอันดีทางการเมือง วิถีชีวิตประชาธิปไตยและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีมากน้อยประการใด นั้นการดำเนินการจะต้องร่วมกันหลาย ๆ ฝ่ายตั้งแต่ภาครัฐ เอกชนและประชาชนโดยการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ตั้งแต่ในบ้าน ในครอบครัว ไปสู่โรงเรียนและสถาบันการศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การพัฒนาให้เป็นวิถีประชาธิปไตย ตั้งแต่บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน สังคม

3. การตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมือง ตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าค่าที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ แสดงถึงมีความกลมกลืนของสมการโครงสร้าง ความสัมพันธ์พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน สอดคล้องกับ พิชญานันท์ ภูตระกูล (2558) พบว่าความสัมพันธ์ทางลบของการเลือกเปิดรับข่าวสารทางการเมืองตามทัศนคติเดิมกับชนิตธรรมทางการเมือง แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการวิจัยในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทิศทางและการพยากรณ์ปรากฏการณ์ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้นักศึกษาไทยมีชนิตธรรมทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลของการวิจัย ควรเสนอให้หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรอิสระที่เกี่ยวกับการเมือง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หน่วยงานระดับจังหวัด สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมแสดงออกทางการเมือง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดอื่นๆ รวมทั้งระดับประเทศได้

1.2 รูปแบบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้รับนี้ สามารถนำไปขยายผลในการที่จะพัฒนาพฤติกรรมในระดับจังหวัดและระดับประเทศ พร้อมทั้งจะเป็นรูปแบบที่นำไปใช้ได้เ็นทางปฏิบัติจริง คุ่มค่า และเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ หรือพื้นที่ภาคอื่น ๆ ด้วย
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดหรือพื้นที่อื่นๆ
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้ง ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอื่นๆ
- 2.4 ควรศึกษาสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซีฟ.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และยุทธพร อิศรชัย. (2555). *รายงานวิจัย เรื่อง การประเมินผลงานของสภาพัฒนาการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). *เอกสารประกอบการแสดงปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ใน เอกสารการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 9 เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิชญานี ภูตระกูล. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขั้นตอนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 9(2), 53-77.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สวนสุนันทา.
- เยาวภา ประคองศิลป์, ฉันทนา กล่อมจิตร และกฤตกร กล่อมจิตร. (2554). *ศึกษาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชกิจจานุเบกษา. *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47ก วันที่ 24 สิงหาคม 2550).
- สนุก สิงห์มาตร และสัญญา เคนาภูมิ. (2558). ประชาธิปไตยกินได้ : ของจริงหรือแค่ภาพกรรมการเมือง. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน*, 2(4), 91-107.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งร้อยเอ็ด. (2557). *ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา วันอาทิตย์ที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2560, จาก <https://www.ect.go.th/roiet/main.php?filename=index>
- สำราญ มีแจ้ง. (2557). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 1(1), 1-24.
- Bryne, T. (1994). *Local government in Britain* (6th ed.). London: Penguin Books.
- Diamantopoulos, A & Sigauw, A.D.(2000). *Introducing LISREL :A Guide for the Uninitiated*. Sage publications: London.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. New York: Harper and Row Publication.